

การวิจัยเรื่อง การศึกษาข้อมูลการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่างในตลาดระดับอำเภอ กรณีศึกษา : ตลาดอากาศอานวย จังหวัดสกลนคร และตลาดอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ที่ผ่านเข้ามาในระบบตลาดระดับอำเภออากาศอานวย จังหวัดสกลนคร และอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ศึกษาช่องทางการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่างในระบบตลาดระดับอำเภอ ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำในระดับอำเภอระหว่างอำเภออากาศอานวย จังหวัดสกลนคร และอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม และจัดทำฐานข้อมูลทางการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ที่ผ่านเข้ามาในระบบตลาดระดับอำเภอ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจ การใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างเพื่อจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้น การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนล่างในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม และอำเภออากาศอานวย จังหวัดสกลนครมีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำมีความหลากหลายทางชีวภาพ ในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังหลายเดือน และฤดูแล้งปรากฏพื้นผิวดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุ เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์ไม้นานาชนิด นอกจากนี้ พื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนล่างยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดจนเป็นวิถีชีวิต ชาวบ้านใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสำหรับการหาอยู่หากิน การสร้างรายได้ ชาวบ้านบางคนบางกลุ่มมีความหวงแหนวิถีชีวิตยังคงรักษาวัฒนธรรมการจับปลาแบบอนุรักษ์เอาไว้ และมีโครงการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำหลายโครงการ

2. สภาพของลุ่มน้ำสงครามตอนล่างได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการไถปรับพื้นที่สำหรับการทำนาปรัง และการทำเกษตรกรรม นโยบายของหน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการจัดสรรที่ดินทำกิน การสร้างถนนหรือฝายกั้นลำห้วยสาขาของลำน้ำสงครามตอนกลางและตอนบน การมุ่งหวังรายได้ที่เป็นเงินของผู้จัดหาทรัพยากรลุ่มน้ำ และการใช้พื้นที่สำหรับสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งผลทำให้ทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามตอนล่างมีปริมาณที่ลดลง

3. ลักษณะทั่วไปของตลาดระดับอำเภอของอำเภอศรีสงครามตั้งอยู่กลางตัวเมือง ก่อสร้างมานาน มีพื้นที่ด้านหลังตลาดที่ผู้ค้าสามารถจัดวางสินค้าขายได้ ส่วนตลาดตลาดระดับอำเภอของอำเภออากาศอานวยตั้งอยู่ในเขตเทศบาลอากาศอานวย ก่อสร้างตั้งแต่ปีพ.ศ.2509 มีสภาพที่เก่าชำรุดทรุดโทรม ความสูงของโครงหลังคาสูงไม่เพียงพอ ทำให้การระบายอากาศไม่เหมาะสม สภาพทางเดินภายในตลาดคับแคบ และไม่สามารถขยายตลาดออกไปได้ สภาพตลาดระดับอำเภอ

ทั้ง 2 แห่งอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะสภาพเก่าแก่ เนื่องจากผ่านการใช้งานมานาน รวมถึง สภาพความคับแคบ ไม่สามารถขยายพื้นที่ออกไปได้

4. ทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่างที่นำมาขายในตลาดสดระดับอำเภอ ของอำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร แยกได้เป็น 4 ประเภทหลัก คือ ปลา ผักพื้นบ้าน เห็ด แมลง และสัตว์ป่าประเภทต่างๆ โดยปริมาณทรัพยากรในตลาดอำเภอศรีสงครามมีจำนวนมากว่าในตลาดอำเภออากาศอำนวย สำหรับมูลค่าทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามที่ผ่านตลาดอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม คิดเป็นมูลค่า 5,663,500 บาท และทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามที่ผ่านตลาดอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร คิดเป็นมูลค่า 2,517,500 บาท

5. การศึกษาช่องทางการตลาดของทรัพยากรจากลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง พบว่า ช่องทางที่ทรัพยากรสู่มือผู้บริโภคผ่านผู้ค้า 3 ประเภท คือ ผู้ค้าประเภทที่ 1 เป็นชาวบ้านที่ไปหาทรัพยากรในพื้นที่มาขายโดยตรง ผู้ค้าประเภทที่ 2 เป็นผู้รับซื้อสินค้าจากผู้ค้าประเภทที่ 1 เพื่อนำไปขายให้กับผู้ค้าประเภทที่ 3 หรือทำการขายเองในตลาดเอง และผู้ค้าประเภทที่ 3 เป็นผู้รับซื้อสินค้าจากผู้ค้าประเภทที่ 2 โดยที่ผู้ค้าประเภทที่ 3 นี้จะขายประจำในตลาดและขายสินค้าหลายอย่าง โดยช่องทางการตลาดของทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามสู่ตลาดอำเภอศรีสงคราม และอำเภออากาศอำนวยมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือมีผู้ค้าทั้ง 3 ประเภท แต่จำนวนผู้ค้าที่เป็นผู้ค้าขจรหรือผู้ค้าประเภทที่ 1 ในตลาดอำเภอศรีสงคราม จะมีจำนวนมากกว่าผู้ค้าขจรในตลาดอำเภออากาศอำนวย สำหรับผู้ค้าประเภทที่ 2 ในตลาดอำเภออากาศอำนวยจะมีมากกว่าผู้ค้าในตลาดศรีสงคราม และผู้ค้าประเภทที่ 3 ในตลาดอำเภออากาศอำนวยมีความแตกต่างจากผู้ค้าประเภทที่ 3 ในตลาดอำเภอศรีสงคราม เนื่องจากผู้ค้าประเภทที่ 3 ในตลาดอากาศอำนวยนำทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามจากผู้ค้าประเภทที่ 2 ของตลาดอำเภอศรีสงครามมาขายในตลาดอำเภออากาศอำนวยด้วย

6. การเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวของราคาสินค้าตามช่องทางการตลาด พบว่า ราคาสินค้าจากแม่ค้าประเภทที่ 1 และ 2 ไม่มีความแตกต่างกันมาก แต่ราคาสินค้าในตลาดสดอำเภออากาศอำนวยจะมีราคาสูงกว่าตลาดสดอำเภอศรีสงครามเล็กน้อย เนื่องจากแม่ค้าประเภทที่ 3 จะรับสินค้ามาจากอำเภอศรีสงคราม เพื่อนำสินค้ามาขายด้วย ทำให้ราคาสูงขึ้น เนื่องจากมีค่าขนส่งที่เพิ่มขึ้น

7. ลักษณะโครงสร้างตลาดของตลาดระดับอำเภอ ของอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม และตลาดอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร พบว่า จำนวนผู้ค้าสินค้าที่ได้จากทรัพยากรลุ่มน้ำสงครามมีไม่มาก และผู้ค้าในตลาดแต่ละแห่งสามารถกำหนดราคาของสินค้านั้นได้เอง ดังนั้น โครงสร้างตลาดทั้ง 2 แห่ง จึงมีลักษณะเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย

The purposes of the research on the study of marketing information of lower basin Namsongkram River at district level market: a case study of Arkatamnuay district market in Sakonnakorn province and Srisongkram district market in Nakornpanom province were to study the marketing information of the resources lower basin Namsongkram River, study the marketing chances of lower basin Namsongkram River at district level, compare the marketing information of its resources in both districts, and create the marketing data base of its resources of lower basin Namsongkram River at market district level system. Qualitative approach was applied by means of in-depth interviews and participant observations. Surveyed questionnaires were also used for obtaining basic data collection. Data were analyzed by descriptive analysis.

The results of the study revealed that:

1. The areas of the lower basin Namsongkram River in Srisongkram district in Nakornpanom province and in Arkatamnuay district in Sakonnakorn province were wet areas with bio-diversity. In rainy season, there were flooded for many months while in dry season, the surface soils filled with plentiful minerals that were appropriate for various plants. Besides, the lower basin Namsongkram River provided the relationship of the way of life of people, they could utilize the resources for their living conditions, earning their incomes and some groups could conserve their fishing culture and provide many river basin preservation projects.
2. The lower basin Namsongkram River conditions were changed due to the areas improvement for paddy land and other agricultural activities. It was because of the government policy for land allots and how the irrigation dams were built at the branches of the upper and the middle of Namsongkram River. Also, the budget earning of the providers of the river basin and the area uses for the huge industry could affect the decreasing resources of the lower basin river.
3. The general condition of the market at the district level in Srisongkram district was stated at the central of the town and built for along time. At the rear of the market, the sellers could display their goods. However, the market at the district level in Arkatamnuay district was stated in municipality area, it was established since 1966 so its conditions

were dilapidated. The height of the roofs was not enough; therefore, it was not suitable for air ventilation. Also, the footpaths were narrow and the market was not expansible. The conditions of both markets were not appropriate due to their dilapidation. Both could not be expanded.

4. The resources of the lower basin Namsongkram River that were brought to sell at the markets could be divided into 4 categories; they were fish, local vegetables and mushrooms, edible insects and wild animals. The amounts of the resources of the market in Srisongkram district were higher than in Arkatamnuay district. The cost at the market in Srisongkram district was 5,663,500 baht while it was 2,517,500 baht at the market in Arkatamnuay district.
5. From the study of the marketing chances of lower basin Namsongkram River at district level, it was found that the chances of the resources from 3 kinds of sellers to the consumers. The first group of sellers was the villagers who accessed the resources in the areas and then sold them directly. The second group was the ones who bought the goods from the first group and then sold them to the third group or they could sell by themselves at the markets. And the third group was the ones who bought the goods from the second group and sold them regularly with other goods. The chances of both markets were quite the same as there were 3 kinds of sellers. The numbers of first group at Srisongkram market were higher than at Arkatamnuay market while the numbers of the second group were vice versa. Besides, the third group of the sellers of both markets was different from each other because the third group of Akatamnuay market also brought the resources of the second group of Srisongkram market to sell at Arkatamnuay market.
6. The comparison of the movement of the price according to the chances of the markets indicated that the prices of the first and the second groups were not different but the prices at Akatamnuay market was slightly higher than at Srisongkram market because the third group also brought the goods from Srisongkram market and this made the higher price due to the transportation cost.
7. In addition, the structural conditions of district level markets of both markets provided the small numbers of sellers who gained the resources of Songkram basin and both sellers of both markets could determine the prices by themselves. It was, therefore, the structures of both markets were the oligopoly.